

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De ss. Eucharistiae sacramento - Cod. Ettenheim-Münster 318

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[S.l.], [17. Jahrh.]

Articulus 2dus

[urn:nbn:de:bsz:31-131434](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131434)

volunt dari uniae a aliqua hypostasi
 tica, et hoc nec ex scripturis nec ex
 patribus nec aliunde potest probari: deinde
 Verbum n̄ minus potest dici incarnatum, quam
 Incarnatum: vel volunt dari quibus
 chias locale: et hoc n̄ sufficit ad illam
 predicacionem: alias homo obsessus a demone
 potest dici demon, et quilibet penetratus
 a Deo potest dici Deus, quae sunt abtur
 dissimilia.

Articulus 2us.

Solvuntur Objectiones ex Sacris Scripturis.

Ob: i. Verbum est in scriptura saepe acci^u. 16.
 quibus pro significat: ego enim sum acci^u
 quibus in hac propositio: hoc est corpus
 meum. Ob: 2^a: Gen. 41. septem boves
 pulchros et septem spica plena septem
 sem ubertatis s^t. Exodi 40. diebus
 de agno paschali comedendo: est in
 phrase, id est transitus dⁿⁱ. Luc: 22.
 haec est calix novum testamentum in meo san
 guine. Joan. 6. ego sum panis vitae.

Joan: iō. ego sum vitis vera: ego sum
ostendit. Joan. 8. ego sum lux mundi.
et i. ad Cor. iō. dicitur: petra am erat
Christus. 10. R: hoc argumto eodē modo
posse probari heresim arriana vel
Sociniana, qua Christo negabat divitē.
nam hac rase em possent ita metha-
phorice explicari illud Joan. i. Deus
erat Verbu. item posse negari Incar-
natio, et metaphrice explicari em illud
Joan: i. Verbu caro factu ē.

17. R. N. gra. et retrosque argumto: Ver-
bu ē ordinariē accipi in scriptis ad
significanda identitē unig cum altero in
sensu proprio. 10. em hic est ita accipi.
rursus verba s. scripta debent accipi in
sensu proprio literali, quandiu ista
scripta vel genia aut patres vel
ros id patit, et multo magis qd
tota antiquitas sensu literale habent
tenuit, quemadmodum accidit in nostro casu.
at vero claru ē, qd boves et tempus
nō sint idem, nec agnus vel ejus con-
mesis et transis. loquus s. Luca

ego sum
mundi
am erat
dicit
vel
dicit
methe
i. den
in jncan
in illu
Am: Ver
pbris ad
ltero in
auji
cciji in
ista
vel
qd
shard
pro cap
tongu
us co
Lucu

obvis et usitatissim, qd sepe sumit
gniens pro gento, et declaray suffi
cienter alijs verbis alioru Evangelistaru.
Quando Christus dicit: lup, agnus, panis
petra: non fuerunt illa verba ab ullo
sanctone patrou aut gnilionu accepta
in sensu literali, sed sicut methorice
qtra qua audivit in verbis Eucharistie
sicut, et Zwinglius fateri se noctu
ab angelo, que nesciat, an fuerit
ater an albus, doctus de ad pruenendis
Cocumbis figuratis. Certu fuerit
valde niger, atq adao cum agoly
dicat i. ad Cor. ii. ego e augri a Dno,
q et tradidi vobis: poterit Zwinglius
dicere: ego e augri a demone, q et
tradidi vobis: qd id e ggruit Luthero,
qui fateri se modu talis cum demone
absumpsisse.
Ob: r. Christus qd Joan: 6. ait: panis
que ego dabo caro mea e pro nun
di vita. Item ibid: caro e mea
veru e cibq, et sanguis meq veru e

18.

19.

potz: qui manducat mea carne, et bi-
bit meu sanguine, in me manet, et ego
in illo. loquitur in sensu figurato, et ita
accipiunt ea verba em a catholicis
doctoribus Gabriele Cajetano, Tapero,
Janfenio Gandabensi: qd em figurata
sunt illa: hoc e corpus meu. Confessus
ille sermo habitus e ante institutio-
nem Eucharie. qd n agit ibi de Eucharie
r. agit ibi de manducatione, qua operetur
infalibiliter operari vitam eterna.
ho hoc n facit Eucharie, qd.

R. N. A. N. patres unanimiter illa
verba explicant in sensu liberali,
pariter ea ita explicat Frid: Sept: 13.
cap. 2. et q. nec e ulla ratio, quare
verba illa tam clara injurie auri-
pianz. egrius st ratios plurima,
ob quas accipiunt in sensu liberali.
20. Imperimus e Christus n tm semel, sed
minimu septies eo capite dicit, se
carne sua daturum ad manducandum,
idq juramento confirmat. Certu n de-
buisse alios terminos, et vis potuisset

et alii manducare per corpus. 2. Christus
 catholici ibi permittit se primus daturus hunc
 cibum: atqui si cibum tunc fuisset sicut
 rituliter manducandus, jam tunc actu
 dedisset, cum jam tunc potuerint
 fideles in Christo credere, et sic eum
 per fidem rituliter manducare. 3.
 Christus ibi permittit longe praestantior
 rem cibum, quam habuerint Judaei per
 manna: atqui illud a quo servare pote-
 rat ad excitandam fidem: quod Eucharisti-
 ca manducatio non est nisi fides vel exci-
 tatio fidei.
 Quarto: quod haec verba Christus in Coena 21.
 sus, ac praesentes, populi, pharisaei,
 discipuli intelligebant ea in sensu lite-
 rali: et hinc plures scandalizati sunt,
 et discesserunt ab eo: nec tamen Christus
 unquam explicavit, nec publice, nec pri-
 vatim, ut fasces solebat parabolas
 apertis: et permisit servatos misere-
 recordissimè plures abire et perire,

quomodo in ruina ex mente aduersariorum
potuisset facile impredire, si decla-
rasset se loqui in de manducatione
spiritu. 5. iuxta aduersarios potest
amicus ualericens alteri prudenter dice-
re: manduca mea carne, et bibe me-
um sanguinem, quod significaret. memento mei
cum abiero, et in me spem gaudiumque
tuum reponere, te enim iuuaui. quod est abfur-
dissimum. Tandem si eo capite prius non agit
de Eucharistia, solum S. Joan: dilectus Christi
discipulus nil scripsit de Eucharistia, quod est in-
credibile.

22. Quamquam autem Catholici aliqui Doctores
dicant, eo capite sexto non agi de Eucha-
ristia, id evenit ex feruore disputationis:
cum enim disputarent contra eos, qui asse-
rebant necessitate conuicis sub utraque
specie, ut facilius se ab eorum argutis,
et maxime scriptis ex illo capite
ablati expedirent, negarunt ibi agi
de Eucharistia, quae responsio in cogi-
tatione tantum trionchda est. neque privati

Doctoris sermo in gentibus Joh 11
 lapsa elapsa conu Eucharistia Indar
 presari pot gferre ad. i. Confomae
 N. gfiat. ibi e pmittebat Eucharistia
 postea instituenta. ait e Christus. dabo.
 go utiqs potuit ee sermo promissioq
 Eucharistia, antequa institueret. qd am
 ibi dicit: qui manducat, pfectat id
 ac, qui manducabit, ut e frequens
 modq loquendi horu, sicut dicim, qui
 sumit venenum, morib, et hoc maxime
 hoc loco e sentiendu, q Christus initio
 usus e futuro. Deince pot am dici
 eum loqui pphetice, utendo presenti
 pro futuro. ad real gformae P. A.
 positio certis gditionib. C. A. aliter.
 N. A. C.

Ob. 3. varijs locis scripta negat,
 Christu ee in Eucharistia. go. A. p. i.
 Joann: 6. dicit. Spiritus e, qui vivifi-
 cat, caro n prode qqua. De Matth: 15.
 q intrat in os, in ventre vadit in:
 hoc de Eucharistia dici n pot. De Matth.
 24. si quis vobis dixerit: eue hic

23.

ē Paris, aut ibi, nolite credere:
atque Catholici dicunt, eū eē hic in
templo. gō. Matth: 26. pauperes
fr̄ hēbetis vobiscū, me aut n̄ fr̄ habe-
bitis. atque fr̄ eēt in Eucharīa, hēbe-
reng eū fr̄. 5. Joan: 12. ubi sum ego,
hic et minister meū erit. sed ministri
n̄ sūt in Eucharīa. gō. 6. Joan: 14. re-
linquo mundū, et vado ad patre: gō n̄
manet in mundo: nec invisibiliter;
alias n̄ misisset sui locū Spiritū. gō.
24. J. & N. A. ad J. & A. explicō textus. ad
dico, ibi n̄ significari carnē Christi J. & N.
n̄ prodeē, hoc ē blasphemū ē dicere,
ejus ē passioe et morte liberati
sumus, et si juxta figuratū prodeē
caro figuratē sūt, cur n̄ caro em
realiter talis: sed significat: id q̄ vobis
suggerit carnalis v̄stra imaginatō
circa verba ā me prolata, quasi caro
mea eēt dentibz consumenda, vanū
fuit vel ē, et nec prodeē quidquā, ad intelli-
gentiā mysterij, vel sūt en-
digi, sola manducatio corporis Christi
absq̄ fide et charitate n̄ prodeē
cum potius obsis t̄m sacrilegium

~~conspiciunt~~ Ad edum. sermo ibi e de
cibo, qui confirmat et mutat reali-
ter in substantia aliti, vel facit ali-
menti: sed corpus Christi n' g'umit, sed
tam diuturnes, quibz destructis cessat
ad ee.

manet,
Quandiu

25.

Ad 3^{tu}. Christus ibi loquitur de illis
impostoribz, qui iudeos deceperunt tem-
pere epidij Hierosolymitani, vel de-
cipient sub adventu antichristi.

ad 4^{tu}. sensus e, Christus n' p' se ee no-
bifidus in eo statu visibili, in quo potest
utilitate corporea ab hoibz recipere,
ungi, lavari &c. ad 5^{tu}. n' dicit:
ubicunqz, seu in oi loco; alias de-
visisset cum xpo ee in cruce vel
sepulchro, sed dicit, ubi, d' e, in aliquo
loco, scilicet celo. ad 6^{tu}.

Christus reliquit mundum in spee illa cor-
porali, qua prius ambulabat, et ibi
conversabatur in terris, et ex qua
presentia Apoli singulare g'olase
sensibile hauserunt plurimis gratijs.

Ob: 7. Marci. ult. dicit de Christo: 26.
Sedet a dextris Dei. go n' e altari in altari.

2. Paulus ad Philippi: 3. ait: nostra anima
versas in celis est, unda et salvatoris ex
spectamus. go n est in terra. 3. Actor: id
dicit de Deo: n in manufactis templis habitat.
4. Christus Joan: 20. dicit Magdalena: nol
me tangere, nondum est ascendi ad Patrem. go
Christus post resurrectionem vult oes cogitationes in
Patrem dirigere. qd em vult Petrus, dum toties
canit: sursum corda.

Q. Retorques argum. ad eum capite: go n
est in pede. Res tota est compenetrata cum hoc
corpore: go n cum alio. hbd hic nempe locum
illud Augustini: Semper Deus aliquid facit qd fa
teamur nos eligendo investigare n fac.

27. licet igitur gladius noster n capiat replicas,
n eo ipso impenetrabilis est, sicut nec mysterium tri
nitatis nec incarnationis gladius penetrabile est,
quibus si comparerem replicas, statim aparebit
hanc minime se illis difficiliore. Unde n nega
vint omnipotentia una virtute ea efficiendi,
sicut n negant adversarij ei virtute producem
illa mirabile unice hypostatica, ex eo am qd
sit magnum miraculum, n impugnat, sed roborat
doctrina catholicorum, cum a primis saeculis
Christianis fideles et patres su crediderint,
Eucharistia se rem summe mirabile, solig una
opit, oipia opus. In fca negat ipia. est Christus
sunt in utroq loco, n qm per presentia

quantitativam, connaturalem corpori, ita, ut
 excludat aliam quantitatem, utq's sit totum in
 toto, et pars in parte. s. quo solo sensu negat
 D. Th. christus esse in Eucharistia sicut in loco, et
 s. Aug. lib. 20. contra Faustum ait, Num habere
 in una presentia locale: sed per modum alii
 quem supernales sunt diversum a presentia supra
 explicata, per quem fit realiter, presentia potius
 hic, quam alibi. ad rem scriptam N. grad.
 vult apertum tunc dicere, venturum de celo ut
 iudicet ad iudicium Vrsae.

Ad istum. sermo est ibi de divinitate, quo implet
 omnia, et nullis locis geludis, q' tunc requiritur, ut
 aliquis stricte dicatur alicubi habitare. Dein
 neq's Christus templo claudis, q' est extra illud
 existit, adeoq's stricte ibi non habitat, minus
 inviget templo tunc tecto, q' aliqui est requiri,
 runt ad habitandum. ad istum. literalis sensus
 videtur iste: noli spernare ad meum factum, erit
 adhuc tempus; nunc est opus ad factum, sed
 cito vade, et nuntia fratribus meis resur-
 rectorum. Dicitur, Caelia non eligendum est de
 corporali elevatione, alias mathematici, qui
 vel maxime oculos ad caelum convertunt, Caelia
 pro alijs obediunt, qui oculos ex modestia in
 terra defigunt. Unde sensus est: animus a
 terrenis ad caelestia et aeterna elevandus,
 q' est fit elevando cor ad Christum in
 altari presentem.

28.